

wzniesianym przez zawodowych rewizjonistów w NRF, lecz zasługują na podkreślenie. „Trybuna Ludu“ 1957 r., nr 80, zestawia również rozważne głosy zachodnioniemieckie oceniające tę akcję, w artykule pt. „Tak to wygląda z bliska“. Należy również podkreślić, że prasa zachodnioniemiecka opublikowała w drugiej połowie marca br. oświadczenie Czerwonego Krzyża NRF podkreślające fakt wykonywania przez Polskę bez zarzutu wszystkich porozumień w sprawie łączenia rodzin. (a)

OŚWIADCZENIE PARLAMENTÓW POLSKI, NIEMIECKIEJ REPUBLIKI DEMOKRATYCZNEJ I CZECHOSŁOWACJI

Dnia 11. V. 1957 zostało podpisane w Poczdamie wspólne oświadczenie prezydentów parlamentów Polski, Niemieckiej Republiki Demokratycznej i Czechosłowacji. Wydanie tego oświadczenia poprzedzone było wspólną konferencją, która odbyła się w dniach 9—11. V. 1957 r.

Przedmiotem obrad były zagadnienia remilitaryzacji Niemieckiej Republiki Federalnej, w szczególności problem zaopatrzenia zachodnioniemieckich sił zbrojnych w broń atomową oraz sprawa tworzenia baz atomowych na terenie Niemieckiej Republiki Federalnej. Wypada przypomnieć, iż w miesiącu kwietniu 1957 r. przedstawiciele rządu Niemieckiej Republiki Federalnej — w tej liczbie sam kanclerz Adenauer — składali oświadczenia, w których domagali się uzbrojenia Bundeswehry w taktyczną broń atomową. Żądania te skłoniły rząd radziecki do skierowania dn. 27. IV. 1957 r. noty do rządu Niemieckiej Republiki Federalnej, zwracającej uwagę na niebezpieczeństwa, jakie powstałyby dla narodu niemieckiego w przypadku, gdyby zachodnioniemieckie siły zbrojne miały rzeczywiście otrzymać broń atomową, oraz na skutki polityczne tego faktu, który byłby „ciosem nie do odparcia“ dla możliwości zjednoczenia Niemiec.

Delegacje parlamentów trzech państw, które czują się najbardziej bezpośrednio zagrożone odradzeniem się imperializmu i militarizmu niemieckiego, ustaliły wspólny tekst oświadczenia. Zostanie ono przekazane wszystkim parlamentom europejskim.

W oświadczeniu uczestnicy konferencji podkreślają, iż odrodzenie niemieckiego imperializmu i militarizmu w Niemieckiej Republice Federalnej stanowi szczególne zagrożenie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Niemieckiej Republiki Demokratycznej i Republiki Czechosłowackiej oraz wszystkich innych narodów europejskich, ale przede wszystkim narodu niemieckiego.

Oświadczenie wzywa narody, parlamenty i rządy wszystkich krajów europejskich do przeciwstawienia się polityce zmierzającej do wyposażenia w broń atomową Niemieckiej Republiki Federalnej oraz utworzenia baz atomowych na jej terenie.

Oświadczenie stwierdza ponadto:

„Uczestnicy konferencji potępiają istniejące w Niemczech zachodnich dążenia odwetowe, skierowane przeciwko nienaruszalności obszaru państwowego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i jej granicy zachodniej na Odrze i Nysie, przeciwko nienaruszalności terytorium Republiki Czechosłowackiej, przeciwko bezpieczeństwu Niemieckiej Republiki Demokratycznej, jak również przeciwko Związkowi Radzieckiemu oraz innym państwom, i występują stanowczo przeciw tego rodzaju propagandzie.

Uczestnicy konferencji oświadczają z całą stanowczością, że istniejące granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Republiki Czechosłowackiej zostały ostatecznie ustalone i są nienaruszalne. Oświadczają oni z taką samą stanowczością, że bezpieczeństwo i nienaruszalność Niemieckiej Republiki Demokratycznej jest nieodzownym warunkiem utrzymania pokoju europejskiego. W istnieniu NRD widzą oni rekojmię tego, że stanowisko postępowych kół narodu niemieckiego znajdzie w pełni uwzględnienie przy rozwiązaniu problemu niemieckiego. Konstruktynne propozy-

cje NRD w sprawie zjednoczenia Niemiec oraz jej polityka zagraniczna stwarzają korzystne przesłanki dla rozwiązania sprawy niemieckiej, rozwiązania zgodnego z żywotnymi interesami wszystkich narodów europejskich.“

W oświadczeniu podkreślono, że wobec rozbudowy paktu północno-atlantycznego

„Układ Warszawski stanowi konieczną gwarancję pokojowego życia ich narodów i trzeba uczynić wszystko, aby siłę obronną organizacji Układu Warszawskiego w dalszym ciągu wzmacniać“.

Jednocześnie jednak

„Uczestnicy konferencji udzielają poparcia idei ustanowienia skutecznego systemu bezpieczeństwa zbiorowego w Europie, który ułatwiłby uregulowanie zasadniczych zagadnień Europy, a zwłaszcza zjednoczenia Niemiec“.

(w)

UMOWA POLSKO-RADZIECKA O WYTYCZENIU GRANICY W B. PRUSACH WSCHODNICH

Dnia 5 marca 1957 r. podpisana została w Moskwie umowa o wytyczeniu istniejącej polsko-radzieckiej granicy państwowej w części przylegającej do Morza Bałtyckiego. Umowę podpisali polski minister spraw zagranicznych A. Rapacki i radziecki minister spraw zagranicznych A. A. Gromyko. Umowa podlega ratyfikacji i wejdzie w życie z chwilą wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

Całkowity tekst umowy nie został jeszcze opublikowany. Ze sprawozdania PAP¹ dowiadujemy się jedynie, iż umowa dotyczy odcinka granicy polsko-radzieckiej, przebiegającego przez terytorium woj. olsztyńskiego i powiatu gołdapskiego w woj. białostockim. Chodzi więc o wytyczenie odcinka granicy polsko-radzieckiej, przebiegającej w byłych Prusach Wschodnich. Jak stwierdza cytowany komentarz PAP: „Wytyczenie istniejącej granicy polsko-radzieckiej na tych terenach nie pociąga za sobą i nie wprowadza żadnych zmian w istniejącym dotychczas przebiegu linii granicznej, natomiast prawnie zatwierdza istniejący dotychczas stan rzeczy“.

Umowa z dn. 5 marca 1957 r. łączy się z dwoma aktami prawnymi: Układami Poczdamskimi oraz umową polsko-radziecką o granicy państwowej z dn. 16 VIII 1945 r. Podstawowym aktem prawnym, przesądającym odłączenie Prus Wschodnich od Niemiec, były Układy Poczdamskie. Zgodnie z postanowieniami rozdziału IX tych Układów, „część Prus Wschodnich, nie pozostającą pod zarządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich“ otrzymała Polska, a rozdział VI Układów Poczdamskich przewidywał:

„Konferencja zbadała propozycję Rządu Radzieckiego, by przed ostatecznym załatwieniem spraw terytorialnych przy zawieraniu pokoju odcinek zachodni granicy ZSRR, przylegający do Morza Bałtyckiego, przebiegał od punktu na wschodnim brzegu Zatoki Gdańskiej w kierunku wschodnim na północ od linii Braniewo—Gołdap do styku granic Litwy, Rzeczypospolitej Polskiej i Prus Wschodnich.

Konferencja w zasadzie wyraziła zgodę na propozycję Rządu Radzieckiego w sprawie ostatecznego przekazania Związkowi Radzieckiemu miasta Królewcę i obszaru przyległego, jak podano wyżej, z zastrzeżeniem zbadania obecnej granicy przez rzeczoznawców.

Prezydent Stanów Zjednoczonych i Premier Brytyjski oświadczyli, że będą popierali propozycję Konferencji podczas nadchodzących rokowań pokojowych“².

Zgodnie z tymi postanowieniami, art. 3 umowy polsko-radzieckiej z dn. 16 VIII 1945 r., zajmującej się wytyczeniem granicy polsko-radzieckiej, przewidywał:

¹ „Trybuna Ludu“ z dn. 7 III 1957 nr. 64.

² Tekst wg tłum. K. Skubiszewskiego, Materiały do ćwiczeń z prawa międzynarodowego publicznego, zes. 1 (skrypt), Poznań 1951, s. 56—57.